

SLEKTAS SORTE FÅR:

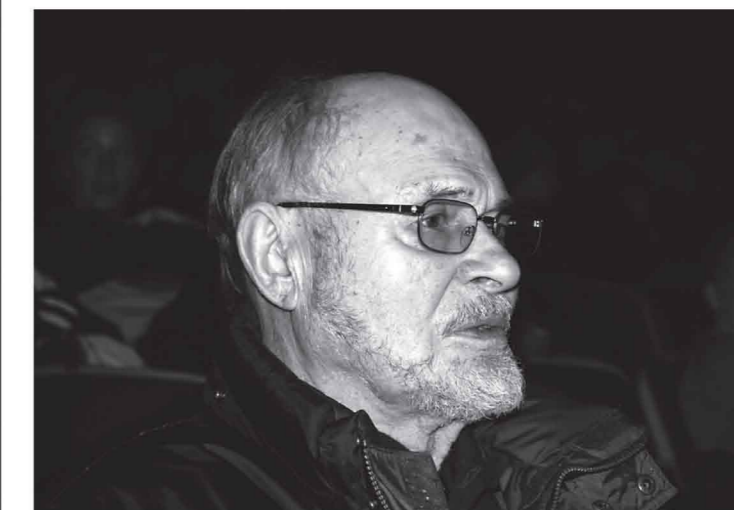
Benedicte Maria Orvung ser på bildet av sin grandonkel, Karl A. Marthinsen, som var nazipolitiskjef i Oslo under krigen.

(Foto: Tom Edvindsen, Orvung Film)

GODE TILBAKEMELDINGER:

Lars Meland ga gode tilbakemeldinger til filmskaper Orvung etter visningen. Det samme gjorde Bjørn Abrahamsen i bakgrunnen. (Foto: Roger Albrigtsen)

STERK FILM:

Sverre Opdahl mente at filmen var svært sterk. (Foto: Roger Albrigtsen)

GÅSEHUD:

Filmen ga meg gåsehud, fortalte Vegar Pettersen. (Foto: Roger Albrigtsen)

Laget sterk dokumentarfilm om familiens mørke hemmelighet:

Grandonkel Karl var nazipolitiskjef

Filmskaper Benedicte M. Orvung oppdager at det i hennes familie skjuler seg en mørk hemmelighet. Broren til morfaren hennes, Karl A. Marthinsen, var nazipolitiskjef i Oslo under krigen. Oppdagelsen fører fram til en historie som har vært ukjent for de fleste.

ROGER ALBRIGTSEN

Over 200 elever fra henholdsvis 9. og 10. klasse ved Lakselv ungdomsskole og Lakselv videregående skole har funnet veien til kinoen sammen med sine lærere.

Krigshistorie er i vinden som aldri før. Historien om Max Manus har de fleste nå fått med seg. Bildet av Hjemmefronten og Kompani Linges aksjoner tegnes sterk og godt. Men hvor mye har vi hørt fra «den andre siden», fra okkupasjonsmakten som

det nå er laget en film om? Her er en mann jeg så vidt har hørt om, og nå er det laget en dokumentar om hans liv. Jeg er spent, veldig spent for jeg begir meg inn i kinomørket. Det ble sagt at han var Norges farligste mann. En finnmarking?

Krigen – til ettertanke

La det være sagt med en gang, denne filmen engasjerer deg og den gjør deg sint. Engasjert blir du fordi du skjønner at krigen, som alle de eldre i slekta alltid snakket om, var virkelig. Sint fordi du gripes av hvordan mennesker kan handle i en gitt situasjon.

Det at krigen var virkelig, kan høres litt rart ut i dag, men i det ligger blant annet det at mennesker i dag bombes med nyheter om krig fra media. For mange blir det litt for mye krig. Alt blir en vane. En forholder seg kaldt og uengasjert til hendelsene.

Mange unge i dag uttrykker et distansert forhold til krigen. I lærebøkene blir innholdet ofte skrumpet inn til et minimum hvor heltenes fortellinger er hovedingrediensen.

Norges farligste mann?

Karl Alfred Nikolai Marthinsen, som tilbrakte sine første barneår i Store Tamsøy i Porsanger og deretter vokste opp på det lille stedet Mehamn i Finnmark, jobber seg opp under nazitiden og ender som tyskerens viktigste samarbeidspartner i Norge. Marthinsen og hans handlinger står for seg selv – og danner etter hvert et tydelig bilde av en fanatisk nasjonalsosialist. Han var ambisios og effektiv. En målbevisst strateg med en fandanivoldsk sjarm.

Mot slutten av krigen satte London-regjeringen Marthinsen øverst på lista over personer som hjemmefronten skulle forsøke å likvidere. Hjemmefronten lyktes, men likvideringen får også fryktelige konsekvenser i form av represalier.

Som hevn for likvidasjonen henrettet norske og tyske nazister 28 patrioter på Akershus festning. Marthinsen er fram til nå mest husket for denne grusomme hevn. I filmen forteller noen av de norske nazistene hvordan de opplevde likvidasjonen og henrettelsene. Et par av dem virker uanfektet av det de gjorde.

Levd med skammen

Historien om Karl A. Marthinsen har vært en verkebyll i alle år i min familie, forteller filmskaper Benedicte M. Orvung til Sågat. Han var min bestefars bror. Enkelt har det heller ikke vært, mitt arbeid med innsamling av materiale kan med rette omtales som «å arbeide i motvind», sier hun.

– Det tok seks år å få Gunnar «Kjakan» Sønstebys i tale.

I filmen får vi Sønstebys fortelling om hvor livsfarlig de opplevde Marthinsen.

En hard dokumentar

Ikke alle i salen er skoleelever. Forhenværende lensmann Sverre Opdahl (87) fra Lakselv er én vi møter i dokumentar.

– Det var en veldig bra film. Den ga meg gåsehud, jeg ble dratt inn i filmen, sier Pettersen.

Bjørn Abrahamsen, som er engelsklærer på Lakselv ungdomsskole, forteller at historiefaget alltid har vært hans hjertebarn. – Jeg skulle nok egentlig ha undervist i historie, sier han. – I forhold til Marthinsen, så opplever jeg han som en som alltid var i bakgrunnen. I krigslitteraturen er han en diffus og flyktig beskrevet person. Med denne filmen har Orvung virkelig klart det, hun har gitt navnet Marthinsen en historie. Filmen

er et meget godt portrett. Sågat snakker til slutt med Lars Meland, som forteller at han alltid har vært interessert i krigshistorie. Han mener at krigshistorie er både morsomt og interessant. Krigsfilmer og spill har vært en del av ungdomstiden hans.

– Hvordan en mann som Hitler klarte å få massene med seg, er nesten ubegripelig, sier Meland.

– Symbolbruken kan ha blitt oppfattet som tøff av menneskene den gang, avslutter han.

«Braksuksess» Kinosjef Ida Bjørnbak forteller at filmen vil ha ordinær visning i Lakselv fra og med 3. mars og minst én uke fremover med både dags- og kveldsvisninger. På spørsmål om responnen fra elevene forteller hun at ordet «braksuksess» har vært gjennomgående, både elever og lærere er overveldet.

– På nettsiden www.strengthemmelig.no finnes bilder fra filmen, filmstudieark og masse annet historisk stoff som kinopublikummet kan sette seg inn i om de ønsker det, avslutter Bjørnbak.

avisa@sagat.no

BLE SKUTT:

Liket av generalmajor Karl Marthinsen.

(Foto: Orvung Film)

Sågat fakta

Karl Marthinsen

Karl Alfred Nikolai Marthinsen (født 25. oktober 1896 i Karlsøy ved Tromsø, død 23. juli 1987 i Kistrand kirke i Porsanger og oppvokst i Mehamn, død 8. februar 1945 i Oslo) var sjef for Statspolitiet i Norge under andre verdenskrig. Han ble likvidert av Oslogjengen i Blindernveien på Blindern da han var på vei til arbeidet i Statspolitiets hovedkvarter i Kronprinsens gate 10. Etter at den tyske okkupasjonsmakten hadde oppløst det norske Forsvaret i 1940, gikk Marthinsen

inn i politiet. Her steg han raskt i gradene, og ble etter hvert sjef for hele det norske sikkerhetspolitiet med tittelen politigenerall. Han rapporterte direkte til politiminister Jonas Lie. Fra 30. mars 1944 og til sin død var han også landshirdsjef, altså overste leder av hirden. Han var en effektiv og fryktet mann for motstandsbevegelsen. Han tok lett på lovens bokstav og aksepterte blant annet den utstrakte bruken av tortur.

Kilde: Wikipedia.no